

Ιδού ο Μεσσίας έρχεται...

Γράφει ο **Σαράντος Καργάκος** (Ιστορικός - Συγγραφέας)

Κάθε φορά που αρχίζει μια νέα χρονιά, δεν παραλείπουμε, μαζί με το πλήθος άλλων ευχών, να ζητάμε τη στερέωση της δημοκρατίας στη χώρα μας. Δυστυχώς όμως το 1989 έδειξε από τον πρώτο κιόλας μήνα τις άγριες διαθέσεις του. Κάποια μικροβιακά στοιχεία, κάποιοι βάκιλοι της πολιτικής και κοινωνικής μας ζωής θέλουν να σταματήσουν το ρολόι του χρόνου και να γυρίσουν τους δείκτες στο «1984» του Όργουελ. Γιατί πίσω από κάθε επίδοξο Ρομπέν των Δασών κρύβεται ένας Μεγάλος Αδελφός. Οι τρομοκρατικές πράξεις μάς έκαναν να θυμηθούμε το «κάθε πέρσι και καλύτερα».

Η ήδη αυξημένη σε επικίνδυνο βαθμό εγκληματικότητα άρχισε να παίρνει μια νέα μορφή, ν' αποκτά ένα αμερικανικό ή νοτιοϊταλικό προφίλ, που θυμίζει κάτι από Σικάγο, Τέξας, Νεάπολη ή Σικελία. Οι τρομοκρατικές ενέργειες τους τελευταίους μήνες βρίσκονται σε έξαρση. Στόχοι δεν είναι μόνο «διεφθαρμένα» πρόσωπα αλλά και «διεφθαρμένα» οικήματα ή οχήματα, κάθε τύπου. Οι εκρήξεις βομβών σε αυτοκίνητα ή κτήρια, οι επιθέσεις εναντίον πλοίων, αστυνομικών τμημάτων κ.α. μεταφέρουν και στην Ελλάδα ζωντανά πλάνα από το Λί-βανο και τη Γάζα. Τρέμει κανείς να ταξιδέψει με τρένο ή αεροπλάνο. Φοβάται και μια μικρή κρουαζιέρα στο Σαρωνικό, όταν θυμάται την τραγωδία του «CityofPoros».

Τις τελευταίες μάλιστα ημέρες η κατάσταση έγινε ιδιαίτερα ανησυχητική με αλλεπάλληλες δολοφονίες επιθέσεις κατά συγκεκριμένων προσώπων. Μια τέτοια κατάσταση, όπου η ατμόσφαιρα μυρίζει μπαρούτι, δεν είναι δυνατό να μην ευαισθητοποιήσει τον σκεπτόμενο πολίτη και να μην τον βάλει σε ανησυχίες για τα κίνητρα και τους στόχους των τρομοκρατών. Έτσι, λοιπόν, εκφράζεται η άποψη ότι άμεσος στόχος δεν είναι τα συγκεκριμένα άτομα που πλήττονται, αλλ' η δημοκρατία. Γιατί **τη δημοκρατία θωρακίζει ο δήμος και όχι ο ανώνυμος δήμιος**. «Οι λαοί δε θέλουν θεολόγους της βίας και δασκάλους του τρόμου», γράφει ο RaymonAron.

Αυτό όμως που είναι ανησυχητικό στη δική μας περίπτωση είναι πως σε πρόσφατες δημοσκοπήσεις πρώτες σε δημοτικότητα μεταξύ των νεαρών ήταν οι τρομοκρατικές οργανώσεις. Ο τρομοκράτης είναι το νέο ιδανικό (τον περασμένο Ιούλιο ήταν ο αρχιαπατεών κ. Κοσκωτάς). Η υγροποίηση των εννοιών, η ρευστοποίηση των αξιών και η εκποίηση των ιδανικών προσφέρουν το κατάλληλο λί-

πασμα αλλά και το κατάλληλο έδαφος για την ανάπτυξη της τρομοκρατίας. Ο Ιγνάτιος Σιλόνε που γνώρισε πολύ καλά τα συστήματα και τους μηχανισμούς του μουσολινικού φασισμού έχει γράψει: **Η αταξία και ο τρόμος είναι για το φασισμό ό,τι το νερό για το φυτό.** Κοινός παρονομαστής δικτατορίας και τρομοκρατίας είναι ο φόβος. Ίσως μια νέα «πορεία προς τη Ρώμη» μας περιμένει. Τα παραπάνω ίσως να ελεγχθούν ως απόλυτα, εφόσον τίποτα δεν έχει αναφερθεί στις προκηρύξεις που με φειδώ αφήνουν οι ποικιλώνυμες τρομοκρατικές οργανώσεις, ύστερ' από κάθε ενέργειά τους. Θα ήταν αφέλεια, βέβαια, αν περιμέναμε να διαβάσουμε γι' ανατροπή της δημοκρατίας σε μια τέτοια προκήρυξη. Όλες μιλούν για επανάσταση. Όμως για επανάσταση μιλούν και οι ακροδεξιοί κομμάντος της Αργεντινής. Είναι αδιανόητο να υποστηρίζεις πως θέλεις να στηρίξεις την επανάσταση με φασιστικές μεθόδους. Μπορεί, όμως, η τρομοκρατία να είναι μια μειοψηφική κοινωνική αντίδραση διαμαρτυρίας. Υπάρχει άλλωστε ιστορικό προηγούμενο. Αλλά, όταν η επαναστατική πράξη στεγνώνει από ηθικούς ενδοιασμούς και ξεπέφτει σε ωμή, ανενδοίαστη πράξη βίας, παύει να είναι επαναστατική πράξη. Είναι καθαρά ποινικό αδίκημα.

Η λογική των ανώνυμων και αόρατων επαναστατών είναι θανάσιμα απλουστευτική: **η επανάσταση είναι το όπλο του λαού. Το περίστροφο είναι επανάσταση. Αλλά τότε, σε τι διαφέρει ο επαναστάτης από τον γκάγκστερ;**

Η καταφυγή στο έγκλημα οδηγεί τους επαναστάτες σε ανήθικες «επαναστάσεις». Βέβαια πάντα διακηρύσσεται ότι στόχος είναι το περίφημο κατεστημένο. Τα εγκλήματα όμως δίνουν την ευκαιρία και το πρόσχημα στο κατεστημένο να εξοπλίζεται και να εκσυγχρονίζεται με αστυνομικά οχήματα, μοτοσυκλέτες, ελικόπτερα, πληροφοριοδότες, με αόρατους μηχανισμούς παρακολούθησης και της πιο απόκρυφης ιδιωτικής μας πτυχής.

Το σοβαρότερο όμως είναι ότι το κατεστημένο βρίσκει την ευκαιρία να κτυπήσει και να διασύρει τις επαναστατικές ιδέες των προκηρύξεων. Σήμερα ο λαός είναι **ευμενής** έναντι των τρομοκρατών. Αύριο, όταν οι πράξεις βίας θα ενταθούν, θα γίνει **απηνής** κατά των επαναστατικών ιδεών και φυσικά κατά των φανερών επαναστατών. Δεν είναι τυχαίο πως η εμφάνιση της τρομοκρατίας στη χώρα μας συμπίπτει με την εξαφάνιση της αναρχίας. **Όμως, εξαφάνιση της αναρχίας δε σημαίνει περισσότερη δημοκρατία αλλ' αίτημα για περισσότερη «αρχή».**

Έπειτα, αν σκεφθούμε λογικότερα, θα διαπιστώσουμε ότι μια τρομοκρατική οργάνωση, όπως η «17 Νοέμβρη», με μακρά διάρκεια ζωής, περίπου 15 χρόνια, χωρίς ποτέ να υποπέσει σε κάποιο σφάλμα ή ν' αφήσει το παραμικρό ενοχοποιητικό ίχνος, αποτελεί οίγουρα έναν καλοστημένο μηχανισμό, ο οποίος κατευθύνεται από ώριμους κι έμπειρους ανθρώπους, που πιθανόν η ιδεολογία τους να είναι αποταμιευμένη σε κάποιο ξένο θησαυροφυλάκιο. Όσο για τους εκτελεστές, αυτοί περισσότερο μοιάζουν με ξένους μισθοφόρους παρά με αμφισβητητές του παρόντος. Ποιος, μετά από τόσες τρομοκρατικές ενέργειες, άκουσε τη φωνή τους; Μήπως όταν εκπληρώσουν το «συμβόλαιό» τους, αναχωρούν για το εξωτερικό; Μήπως γι' αυτό εμφανίζονται πάντοτε νέοι;

* * *

Αν αυτές οι υποψίες έχουν μια δόση αλήθειας, τότε ασφαλώς **η «17 Νοέμβρη» εργάζεται εναντίον της 17ης Νοεμβρίου.** Προσβάλλει τη μνήμη του Πολυτεχνείου. Οι ενέργειες αυτών των πογκρομιστών δίνουν το έναυσμα στο κράτος να γίνεται περισσότερο κράτος, δηλαδή δύναμη και βία. Ήδη υπάρχουν προτάσεις για το κλείσιμο κάποιων εντύπων, για το σφράγισμα κάποιων γραφείων, την κατάργηση του απορρήτου των επικοινωνιών (αυτό ήδη έχει γίνει, έστω κι αν μας λείπει η τομπροσύνη να το ομολογήσουμε) ή τη χρησιμοποίηση του στρατού. **Και ενώ συλλαμβάνονται τέτοιες ιδέες, μόνο οι τρομοκράτες δε συλλαμβάνονται.** Δρουν ασύλληπτοι, ανενόχλητοι, άφαντοι. Λίγο ακόμη και ο λαός θα πεισθεί πως είναι αόρατοι ή πως πετάνε. Ίσως γι' αυτό στα τελευταία «αντιτρομοκρατικά» μέτρα και μέσα συμπεριλήφθηκαν και τα ελικόπτερα.

Η πολιτεία αδυνατεί να τους αντιμετωπίσει. Η «τεχνολογία» του εγκλήματος είναι πιο προωθημένη από την τεχνολογία της δίωξης. Ειδικά στην Ελλάδα οι αστυνομικές αρχές έχουν μεταβληθεί σε γραφειοκρατικές μηχανές. Η αστυνομική παιδεία (που είναι κυρίως θεωρία) είναι απελπιστικά χαμηλή, και η απροθυμία για δίωξη αρκετά εμφανής. Κυρίως όμως δεν υπάρχει πολιτική βούληση. **Η πολιτεία εφαρμόζει την ερμαφρόδιτη τακτική του «κυνηγάμε, δεν τους κυνηγάμε».** Κι ενώ ακούμε πως τους «ακουμπάμε» ή πως υπάρχει κάποιος «πράσινο φως», το μόνο πράσινο που υπάρχει είναι τα πράσινα άλογα».[1]

Και οι προκηρύξεις των τρομοκρατών γνωρίζουν μια πρωτοφανή δημοσιότητα. Ειδικά αυτές της «17 Νοέμβρη» έχουν διαβαστεί από τους Έλληνες περισσότερο απ' ό,τι η ελληνική ιστορία. Σ' όλες αυτές τις προκηρύξεις το συνηθισμένο μοτίβο είναι

η τιμωρία της διαφθοράς, η υπεράσπιση της ηθικής. Αλλ' η τρομοκρατία δεν έχει ηθική. Οι διακηρύξεις περί ηθικής είναι ένα γοητευτικό και συναισθηματικό «κάλυμμα» μιας εσωτερικής μολύνσης, αλλά και μια βιτρίνα που, ενώ δείχνει κάτι άλλο, υποκρύπτει νοσηρούς και υποχθόνιους σκοπούς. Όλα προετοιμάζουν το Μεσσία. Ίσως να μην αργήσει να φανεί ο επίδοξος εθνοσωτήρας, που θα επιβάλει τη «σωτήρια» δικτατορία.

* * *

Οι τρομοκράτες εμφανίζονται σαν το καθαρτικό του πεπτικού συστήματος της αστικής κοινωνίας. Προβάλλονται σαν νέοι Ζορρό ή Ρομπέν των Δασών, που έχουν εντοπίσει τα κακώς κείμενα της κοινωνίας, έχουν εντοπίσει τις εστίες του κακού και προσπαθούν να τις εξαλείψουν. Σε πολλές από τις επισημάνσεις τους έχουν δίκιο. Αλλ' αν εξετάσουμε τα συγκεκριμένα πρόσωπα που δέχτηκαν τις επιθέσεις, θα δούμε ότι κάθε άλλο παρά αυτά αποτελούν την πηγή του κακού. Μπορεί να ήταν «υπηρέτες του συστήματος» αλλά τότε, γιατί δε χτυπήθηκε κάποιος από τους "αφέντες" του συστήματος; Και κάτι περισσότερο απλό: γιατί οι τρομοκράτες έκαναν την εμφάνισή τους μετά την πτώση της δικτατορίας; Γιατί δε χτυπούσαν στελέχη της δικτατορίας στην περίοδο της δικτατορίας; Φοβούνταν; Βρίσκονταν φυλακή ή στο εξωτερικό; Πιθανόν, αλλ' εξίσου πιθανόν είναι ν' αποτελούν παρακλάδι της δικτατορίας που ο εγκέφαλός του βρίσκεται στον Κορδαλλό ή στο εξωτερικό.

Πρέπει λοιπόν να εξετάσουμε την επιλογή του συγκεκριμένου τρόπου δράσης των τρομοκρατών, για να πλησιάσουμε στο στόχο όχι βέβαια των εκτελεστών αλλά των ηθικών αυτουργών, που τους οπλίζουν το χέρι. Στις προκηρύξεις τους δηλώνουν πως κάνουν μια επανάσταση. Μάλιστα μερικοί βιάστηκαν να τους παρομοιάσουν με τους κλέφτες της Τουρκοκρατίας. Αλλά οι κλέφτες ήταν επώνυμοι· οι τρομοκράτες είναι ανώνυμοι. Δηλώνουν ακόμη ότι έχουν ως στόχο τα σύμβολα του «γραφειοκρα-τικοποιημένου ρεφορμιστικού κινήματος», όπως έγραψαν στην πρόσφατη προκήρυξη τους μετά τη δολοφονία του αντιεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Α. Βερνάρδου. Υπό αυτή την έννοια η ιδεολογία της τρομοκρατίας τείνει να γίνει κολυμβήθρα του Σιλωάμ για κάθε πράξη εγκληματικού περιεχομένου. Και κάθε άτομο μπορεί να είναι ένας πιθανός στόχος, αφού είναι φορέας μιας αντίπαλης ιδεολογίας. Αν όντως υπάρχει κόκκος επαναστατικής ηθικής σ' αυτούς που βρίσκονται πίσω από τις αόρατες οργανώσεις, ας το σκεφθούν έτσι: αύριο ο καθένας θα εκτελεί τον οποιοδήποτε εχθρό του, χρησιμοποιώντας τη δική τους φρασεολογία ή τη δική τους επωνυμία ή μια άλλη. Το ημερολόγιό μας διαθέτει 365 ημέρες. Όπως δηλαδή, έχουμε «1 Μάη» και «17 Νοέμβρη», γιατί όχι και «**30 Φλεβάρη**»; Έτσι οι επαναστατικές οργανώσεις θα γίνουν κάτι σαν καταναλωτικό προϊόν.

Ή, μήπως είναι; Η εποχή μας θα μπορούσε να ονομασθεί εποχή δολοφονιών. Δεν είναι μόνο που δολοφονούνται οι άνθρωποι, δολοφονούνται και οι ιδέες. Και πιο συγκεκριμένα δολοφονείται η ιδέα

της επανάστασης από κάποιους επίδοξους επαναστάτες. Ο τρόπος που ενεργούν θυμίζει τρόπους ενεργείας των ημερών της χούντας. Μόνο που τότε οι άνθρωποι εξαφανίζονταν ή «εξατμίζονταν» κρυφά, ενώ τώρα «καθαρίζονται» δημόσια. Τι διαφορά υπάρχει, όταν όπως και τότε, έτσι και τώρα κάποιοι άνθρωποι φοβούνται; Όποιος στην Επταετία ήταν με τη χούντα, δεν είχε λόγο να φοβηθεί. Όποιος τώρα εκδηλωθεί εναντίον της τρομοκρατίας, θα έχει πολλούς λόγους να φοβάται. Σε λίγο η χώρα μας δε θα έχει τίποτα να ζηλέψει από τη μορφή και την οργάνωση του οικοσυστήματος της πιο απαγορευμένης περιοχής του Αμαζονίου.

Τι κρύβεται λοιπόν πίσω από την περιβόητη αυτή τρομοκρατία; Ίσως η αγανάκτηση, η λύσσα, η απελπισία μιας μικρής ομάδας ιδεολόγων, που είδαν μετά τη μεταπολίτευση τα οράματά τους να θρυμματίζονται. Ίσως να είναι κάποιοι ευφυείς εγκέφαλοι τύπου Ρασκόλνικωφ, που εγκληματούν, για ν' αποδείξουν στο κράτος την ανικανότητά του και τη δική τους υπεροχή. **Ίσως να είναι παιδιά της αδικίας.** Σ' ένα παλιό ποίημά μου με τίτλο «Κυνικό» είχα γράψει:

Στο Ψυχικό, στην Κηφισιά
Στην Πολιτεία, στην Εκάλη
τα σκυλιά περνούν καλύτερα
απ' τα παιδιά του Τάυρου
Δεν είναι περίεργο, λοιπόν,
που τα παιδιά αρχίζουν να δαγκώνουν.

Όμως, πέρ' από αυτά υπάρχουν κι άλλες υποθέσεις, που μας εμβάλλουν σε φόβους. Ας το δούμε έτσι: **στην τεχνική της κλοπής των αλόγων, το ανάποδο πετάλωμα των αλόγων οδηγεί τους διώκτες στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση από αυτή που ακολουθούν οι «αλογοσούρτες».** Κάποιοι άρχισαν να μιλούν για διεύρυνση των αστυνομικών αρμοδιοτήτων. Ένας αρτιότερος εξοπλισμός των αστυνομικών είναι βέβαια αναγκαίος, αλλά αυτό μοιάζει με κύμα μέσα στον ωκεανό. Όταν αυτοί που σκοτώνουν είναι άγνωστοι, όταν δεν τους ξέρει ούτε η ίδια τους η μάνα, τότε **πώς θα ξέρουμε ότι αυτοί στους οποίους αναθέσαμε την προστασία μας δεν είναι αυτοί που προξενούν το κακό;** Κι ακόμη, αν αρχίσουν οι αστυνομικοί να πυροβολούν με το παραμικρό, τι θα γίνει; Το πρόβλημα είναι πώς θα χτυπήσεις τον εγκληματία, χωρίς να του μοιάσεις.

Στην εποχή μας, όσο πολυπληθές κι αν είναι το αστυνομικό σώμα, χρειάζεται πάντα τα μάτια και τ' αυτιά του πολίτη. Γιατί δημοκρατία σημαίνει συμμετοχή του πολίτη σε κάθε δράση. Τον παροπλισμό του πολίτη και τη χρησιμοποίηση της αστυνομίας μόνο οι δικτατορίες επιδιώκουν. Η δυναμική αστυνομική επιβολή της δημοκρατίας συνεπιφέρει την αθόρυβη επιβολή της δικτατορίας. Και τότε ίσως χρειαστεί ξανά ένα νέο Πολυτεχνείο, μια νέα 17η Νοεμβρίου.

Βέβαια δεν πρέπει να εκλέξουμε κάποιον δικτάτορα, για να λύσει το πρόβλημα, όπως έκαναν οι Ρωμαίοι συγκλητικοί, λέγοντας την παραπάνω φράση. Ο δικτάτορας έρχεται μόνος του ή μάλλον τον φέρνουμε μόνοι μας. Προσωπικά πιστεύω -αν και συμπονώ τα θύματα- πως η τρομοκρατία μπορεί να μας οδηγήσει σε κάτι καλό: να κοιτάξουμε μέσα μας: Κάπου όλοι —λίγο ή πολύ— έχουμε σφάλει. Αυτή η χώρα δεν έγινε από μόνη της ξέφραγο αμπέλι. Όλοι εμείς την κάναμε. Ο πρόσφατα αποθανών Γάλλος σκηνοθέτης Αντρέ Καγιάρ είχε γυρίσει μια ταινία που είχε τίτλο: «Είμαστε όλοι δολοφόνοι». Δολοφονήσαμε τη χώρα μας. Την ομορφιά, το ήθος, τη λεβεντιά της. **Αν θέλουμε να δούμε, ποιοι κρύβονται πίσω από τις τρομοκρατικές οργανώσεις, δεν έχουμε παρά να κοιτάξουμε τον καθρέπτη μας.**

Ίσως κάποτε οι εκτελεστές συλληφθούν. Ίσως και να τιμωρηθούν. Όμως εμείς ούτε θα συλληφθούμε, ούτε και θα τιμωρηθούμε. Απλώς θα κοιμόμαστε πιο ήσυχοι.

[1] Η φράση "πράσινα άλογα" έχει προκύψει από ακουστική παρεξήγηση. Προέρχεται από το αρχαιοελληνικό "πράσσειν άλογα", δηλ. το να πράττει κανείς απερίσκεπτα πράγματα.

10.03.1989

Πηγή: www.sarantokargakos.gr/